

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 18. lipnja 2019.

Analiza presude

Hodžić protiv Hrvatske

br. zahtjeva 28932/14

povreda čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje

Nemogućnost osporavanja nalaza psihijatrijskog vještačenja u kaznenom postupku dovela je do povrede načela jednakosti oružja

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), u vijeću od 7 sudaca, 4. travnja 2019. donio je presudu kojom je utvrdio da je Republika Hrvatska podnositelju zahtjeva povrijedila pravo na pošteno suđenje u njegovom kaznenom i građanskom aspektu.

Protiv podnositelja zahtjeva vođen je kazneni postupak zbog kaznenog djela prijetnje, u kojem postupku je stalna sudska vještakinja za psihijatriju utvrdila da pati od paranoidne shizofrenije i da predstavlja opasnost za druge, te predložila njegov smještaj u psihijatrijsku ustanovu. Kako bi dokazao da ne boluje od paranoidne shizofrenije, podnositelj je zatražio da sud sasluša njegovog dugogodišnjeg psihijatra, njegovog liječnika opće prakse i druge svjedoke. Međutim, prvostupanjski sud je odbio ove dokazne prijedloge i utvrdio da je podnositelj počinio kazneno djelo prijetnje, te mu odredio prisilni smještaj u psihijatrijsku ustanovu u trajanju od šest mjeseci. Podnositelj je bezuspješno podnio žalbu i ustavnu tužbu. Nakon što je prvostupanjska presuda postala pravomoćna, podnositelj je otišao u Sarajevo gdje su ga ispitala dva stručnjaka za sudsku psihijatriju i psiholog koji su mu dijagnosticirali različite mentalne poremećaje, ali ne i paranoidnu shizofreniju. Pozivajući se na novo izvješće vještaka, podnositelj je podnio žalbu protiv rješenja o upućivanju na prisilni smještaj u psihijatrijsku bolnicu, ali je sud odbio njegovu žalbu kao neosnovanu.

Pozivajući se na čl. 6. st. 1. Konvencije, podnositelj zahtjeva je je pred Europskim sudom prigovorio da postupak koji je rezultirao odlukom o prisilnom smještaju u psihijatrijsku bolnicu, nije bio pošten.

Europski sud je istaknuo da su domaći sudovi odluku o prisilnom smještaju podnositelja zahtjeva donijeli prihvaćajući nalaz i mišljenje stalne sudske vještakinje za psihijatriju ne ispitujući zašto ista nije objasnila koje je mjere poduzela kako bi stupila u kontakt s podnositeljevim umirovljenim psihijatrom, a nije osporila ili pobila njegove nalaze vezane za liječenje podnositelja zahtjeva. Nadalje, sudovi su odbacili točnost dvaju pisanih izvješća podnositeljevog psihijatra jer su bili suprotnosti s nalazima sudske vještakinje i stoga što ih izradio privatni liječnik koji nije ovlašten sudski vještak.

Bezuvjetnim oslanjanjem na vještačenje stalne sudske vještakinje i odbijanjem dokaza obrane, domaći sudovi su neopravdano stavili podnositelja zahtjeva u nepovoljniji položaj. Kada se radi o složenom pitanju kao što je mentalno zdravlje pojedinca i određivanje njegove opasnosti za društvo, teško je osporiti nalaz i mišljenje sudske vještakinje bez pomoći drugog stručnjaka u relevantnom području (vidi *Matytsina protiv Rusije*, br. 58428/10, 27 ožujka 2014, st. 193-194).

Slijedom navedenog, obrana je bila u nepovoljnijem položaju u odnosu na tužiteljstvo u mjeri u kojoj se postupak odnosio na psihijatrijsko vještačenje u kaznenom postupku, jer nije bio ispunjen zahtjev načela jednakosti oružja u okviru kaznenog aspekta članka 6. stavka 1. Konvencije, te je došlo do povrede navedenog članka.

Glede postupka smještaja podnositelja u psihijatrijsku bolnicu, Europski sud je ponovio da bi se mjera koja dovodi do prisilnog smještaja trebala utvrditi na temelju novije medicinske dokumentacije (vidi *Inseher protiv Njemačke* [VV], br. 10211/12 i 27505/14, st. 131, 4. prosinca 2018.).

Međutim, u ovom predmetu podnositelj zahtjeva nije mogao iznijeti bilo kakav dokaz u fazi izvršenja mjere prisilnog smještaja. Iz toga proizlazi da bi rješenje o njegovom upućivanju na prisilni smještaj u psihijatrijsku bolnicu bilo izvršeno, neovisno o mogućim promjenama njegovog mentalnog stanja i stupnju opasnosti koje je predstavljao za sebe i društvo, i bez obzira na nove, relevantne okolnosti koje mogu opravdati daljnju procjenu i eventualno drugačiji zaključak. Dakle, unatoč činjenici da je prošlo gotovo trinaest mjeseci od izrade nalaza i mišljenja sudske vještakinje i bez obzira na naknadno mišljenje podnositeljevog psihijatra, te izvješće psihijatra iz Sarajeva, podnositelj zahtjeva u fazi provedbe rješenja o prisilnom smještaju nije pred domaćim sudom mogao iznijeti dokaze u svoju korist i time osporiti nužnost i razloge za njegov smještaj u psihijatrijsku ustanovu.

Stoga je Europski sud zaključio da postavljanje općeg ograničenja iznošenja bilo kakvih dokaza o nužnosti prisilnog smještaja u bolnicu u fazi izvršenja mjere, posebice kada je prošlo dosta vremena, nije u skladu sa zahtjevima poštenog suđenja i dužnosti sudova da provedu odgovarajuće ispitivanje tvrdnji, argumenata i dokaza koje su iznijele stranke (vidi *Carmel Saliba protiv Malte*, br. 24221/13, st. 64, 29. studenog 2016. godine). To se osobito primjenjuje u postupcima koji se tiču tako osjetljivog pitanja kao što je smještaj u psihijatrijsku ustanovu.

Stoga je Europski sud utvrdio da je postupak smještaja podnositelja zahtjeva u psihijatrijsku bolnicu bio u suprotnosti sa zahtjevima članka 6., stavka 1. Konvencije u njegovom građanskom aspektu.

Za utvrđenu povredu Europski sud je podnositelju dosudio pravičnu naknadu na ime neimovinske štete u iznosu od 4.000,00 eura te dodatnih 3.732,43 eura na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.